

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Grønland om pant.

(Lovforslaget (nr. 117) findes i tillæg A. sp. 2363, fremsættelsen i tidenden sp. 1914).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Thomas Have: Det af den højtærede Grønlandsminister her fremsatte lovforslag for Grønland om pant kan betragtes som et første skridt henimod en tinglysningsordning som den, der i øvrigt er gældende i det øvrige land. Baggrunden for lovforslaget er jo et ønske om at gøre private låneinstitutioner mere interesserede i at give lån specielt til fremme af erhvervsformål i Grønland. Der er grund til at glæde sig over, at den erhvervsmæssige udvikling i Grønland nu har ført med sig, at der er et stigende ønske om ikke alene at kunne opnå tillægslån, som hidtil har været ydet af staten, men også et ønske om at kunne opnå lån til driften af erhvervsvirksomheder.

Der er jo allerede et vist privat lånemarked under udvikling i Grønland, og med den udsigt, der er til betydelig vækst i antallet af aftaler om sikkerhedsstillelse, vil behovet for, at sådanne aftalers indbyrdes rækkefølge kan komstateres gennem offentlige myndigheders medvirken, jo være stigende.

Med det foreliggende lovforslag tilsigter Grønlandsministeren at sikre, at såvel offentlige som private lån for fremtiden skal kunne registreres for at nyde fortrinsret over for kreditorforfølgning. Långiverne får således en mulighed for at sikre sig imod, at ukendte panterettigheder kan forringe deres stilling.

Man kan måske rejse det spørgsmål, om der ikke i forbindelse med denne lovgivning bør gøres et stykke oplysningsarbejde, for at befolkningen helt kan forstå registreringens betydning. Det må jo være lovens sigte ikke alene at yde beskyttelse for långiverne, men også at beskytte låntagerne imod udnyttelse. Jeg har forstået på ministerens fremsættelsestale, at der allerede siden 1961 har været påbegyndt en forsøgsvis registrering af rettigheder over fast ejendom og løsøre inden for Godthåb retskreds, og jeg forstår, at ministeren

nu mener det forsvarligt at gå dette skridt videre.

Da lovforslaget er udarbejdet af det grønlandske lovudvalg og tiltrådt af Grønlands landsråd i dets ordinære samling i 1966, kan jeg meddele, at jeg kan medgive lovforslaget mit partis støtte med anbefaling af dets hurtige gennemførelse her i tinget.

From: Dette lovforslag er jo den skinnbarlige jura, og jeg tror, det vil være hensigtsmæssigt, om også det må undergå en behandling i et udvalg. Men jeg takker ministeren for fremsættelsen. Det er et led i normaliseringen af erhvervslivet på Grønland, og jeg synes også, det er en forudsætning for en normal finansiering. Det hele ville have været noget lettere, om der havde eksisteret en egentlig matrikulering i Grønland; men jeg synes, man her har fundet en meget heldig udformning som et overgangsled til en mere normal pantsætning og dens retsvirkninger. Nu må jeg igen rose ministeren!

Hindkjær Pedersen: Forslag til lov for Grønland om pant er det første skridt imod en tinglysningsordning, og det er meget interessant at se, hvor enkelt en sådan lov kan formes — før man begynder at lappe for meget på den. Baggrunden er oprettelsen af private låneinstitutioner. Jeg ved ikke, om det er et eller flere institutioner, der er oprettet deroppe, men jeg har hørt, at det er meget store pengemidler, der allerede er indbetalt, og så er det rimeligt, at man prøver på at beskytte de panthavere, som sidder og låner penge i banken. Jeg vil gerne også henlede opmærksomheden på nødvendigheden af en matrikulering i Grønland, sådan at der kan komme ordnede forhold også på dette område.

Vivike: Vi kan støtte lovforslaget. Det betegner en naturlig udvikling på Grønland. Nu har vi fået den første form for bankvæsen, og derfor er det nødvendigt, at vi får en lov om pant.

Men man kan rejse det spørgsmål, om vi ikke fremtidig skulle prøve på at få gennemført tanken om en postsparebank i Grønland. Det er jo en praktisk bankform, som måske nok er mere praktisk i Sverige end i Danmark, selv om den også kan være

[Vivike.]

praktisk her. Men er den praktisk i Sverige på grund af lange afstande, så er den jo endnu mere praktisk i Grønland, og jeg vil tro, det er noget, vi skal have i tankerne i fremtiden.

Rigmor Christensen: På mit partis vegne vil jeg anbefale det foreliggende lovforslag. Det er givet, at man for at fremme interessen hos private låneinstitutioner må sikre disses ret, og ingen lov kan vel bedre gøre det end tinglysningsloven, som klart og distinkt skelner mellem og giver regler for prioritetsvirkning, gyldighedsvirkning og legitimationsvirkning — en tinglysningslov, der har vakt genlyd langt uden for landets grænser, og som studeres af udlændinge og benyttes som forbillede i andre lande.

For så vidt angår det foreliggende lovforslags § 3, vil jeg tillade mig at forespørge ministeren, hvad der ligger til grund for, at der kan indrømmes henstand med afdrag uden hensyn til efterstående panthavere, et forhold, der står i modsætning til henstand med renter og til tinglysningslovens § 40, stk. 3.

Jeg finder det rigtigt, at man ikke på én gang overfører hele tinglysningsloven til Grønland, men lader dette ske etapevis. Men under hensyn til grønlændernes naturligt manglende kendskab i det store og hele til registrering samtidig med interessen i at fremme lånemulighederne mest muligt kunne det måske være en idé med en konsulent- eller rådgivningsvirksomhed, hvor man kunne henvende sig for at beskytte sig og få oplysning med henblik på lån. Det skal jeg i øvrigt ganske lade henstå til eventuel drøftelse.

Diderichsen: Liberalt centrum kan tiltræde lovforslaget som et naturligt fremskridt på et vigtigt område. Det kan vel ikke siges, at man kan nå længere i øjeblikket, og derfor kan vi fuldt gå ind for lovforslaget.

Knud Hertling: Det er mere end et prisværdigt initiativ, ministeren har taget ved fremsættelsen af dette lovforslag. Når man ved, hvilke sikkerhedskrav det ved tinglysningsordningen tilsigtes at opfylde såvel for panthaver som for en pantsætter her i landet, må man vel indrømme, at begrun-

delsen for fremsættelsen af dette lovforslag må baseres på mere end den gængse begrundelse om de særlige grønlandske forhold.

Bemærkningerne til lovforslaget siger da også, at baggrunden for lovforslaget er et ønske om at gøre private låneinstitutioner mere interesserede i at give lån specielt til erhvervsformål i Grønland. Så er det blot at håbe, at de private låneinstitutioner vil være så idealistisk indstillede, at de til en vis grad kan se bort fra, at reglerne om pantsikkerheden bliver noget løsere, end man er vant til her i Danmark.

Der er ud fra specifikke juridiske betragtninger således knyttet en række betænkeligheder til lovforslaget. Af sådanne betænkeligheder er der to forhold, som er særlig iøjnefaldende. For det første at man endnu ikke finder tiden moden til indkaldelse af alle ældre rettigheder, og for det andet at man gennem den foreslåede ordning ikke kan sikre sig, at pantsætterens adkomst er i orden.

Disse to betænkeligheder til trods er jeg enig med ministeren i, at tiden er inde til at tage det første skridt henimod en tinglysningsordning svarende til den danske. Jeg tror nemlig ligesom ministeren — ja, jeg kan lige så godt sige, at jeg føler mig ret overbevist herom — at der ikke findes ret mange ældre panterettigheder, der er stiftet mellem privatpersoner; de ældre panterettigheder er fortrinsvis for offentlige lån, og oplysninger om disse kan relativt nemt skaffes på anden måde.

Den manglende adgang til registrering af adkomster tror jeg heller ikke vil skabe for store vanskeligheder; men jeg vil tro, at særlig denne del af tinglysningsystemet bør forsøges indført snarest muligt.

Der er i øvrigt en del andre problemer, der bør drøftes lidt mere i et udvalg. Jeg skal her nøjes med det problem, som er knyttet til lovforslagets § 4 og dermed også til § 2.

§ 4, stk. 1, taler om, at registreringens retsvirkninger regnes fra modtagelsens dato. I bemærkningerne siges der, at begæring om registrering må kunne ske telegrafisk, for at man derved kan stille panthavere i de forskellige dele af Grønland lige med hensyn til mulighederne for hurtig registrering. Tanken om en sådan ligestilling er rigtig, men den indeholder en risiko for fejltagelser.

[Knud Hertling.]

Uden at det skal opfattes som et angreb på telegrafvæsenet, må man vel erkende, at telegrammer ret ofte kan være behæftet med fejl. Den husnummerering, man bruger i Grønland, med B-numre, f. eks. B 157 i Frederikshåb, kan risikere at blive ændret i telegrammet til B 175, således at pantesikkerheden bliver noget helt andet og identifikationsbestemmelsen i § 2 dermed illusorisk. Dertil kommer, at spørgsmålet om de erstatningskrav, der kan følge i kølvandet på sådanne fejltagelser, kan blive ret mangfoldigt. Derfor tror jeg, at man enten i bemærkningerne til loven eller gennem den i § 4, stk. 2, hjemlede bemyndigelse til ministeren om fastsættelse af nærmere regler om fremgangsmåden ved registrering nøje må indskærpe, at telegrafiske begæringer om registrering må efterfølges af skriftlige bekræftelser om pantets identitet.

Med disse bemærkninger vil jeg på de grønlandske medlemmers vegne gerne give lovforslaget vor bedste anbefaling.

Ministeren for Grønland (Carl P. Jensen):

Vi står utvivlsomt over for mange og store problemer i Grønland, så det er måske i god tid; jeg siger, at det er en ganske ejendommelig fornemmelse at stå med tre lovforslag, der i den grad får tilslutning her i tinget, når jeg husker min fortid.

Der er gjort en hel del bemærkninger, idet man bl. a. har peget på et meget presserende spørgsmål, spørgsmålet om matrikulering. Jeg vil gerne sige, at ikke mindst på baggrund af det lovforslag, der her er til første behandling, er der en række andre problemer, som bliver mere og mere presserende, problemer, der i sin tid indgående er drøftet i Grønlandsudvalget af 1960. Jeg tænker her bl. a. på et spørgsmål, der hænger nøje sammen med pantesikkerheden, spørgsmålet om adkomsten til bygninger og dermed også om ejendomsretten til jorden, hvis man generelt kan anvende dette udtryk bogstaveligt i Grønland. I dag har man en brugsret, men en brugsret

— her kan vi igen vende tilbage til det lovforslag, vi tidligere i dag behandlede — der ikke er belagt med nogen form for ydelser. Men efterhånden som det i højere grad ikke alene drejer sig om boliger, men også om erhvervsvirksomheder og handelsvirksomheder, der indpasses i den fremadskridende byplanlægning i byerne, opstår der efterhånden et svælg mellem brugsværdi og beliggenhedsværdi for disse virksomheder, en værdi, der ofte ved overdragelse bliver kapitaliseret ud over den investerede kapital. Det er et problem, som har optaget os meget. Man må her erindre, at siden betænkningen fra Grønlandsudvalget af 1960 blev afgivet i juni måned 1964, har ministeriet og ministeriets embedsmænd været stillet over for en lang, lang række opgaver, hvis løsning ikke er tilendebragt. Der findes i betænkningen meget værdifuldt materiale om den praktiske fremgangsmåde; vi har gennem lange tider gjort forsøg på at løse disse opgaver, og det vil blive nødvendigt at få bistand udefra, fordi der her er problemer og klokken efterhånden er ved at blive fem minutter i tolv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, som tinget har besluttet at nedsætte angående forslag til lov for Grønland om erhvervsmæssig fangst, fiskeri og jagt samt forslag til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om distriktsjordemødre.

(Lovforslaget (nr. 110) findes i tillæg A. sp. 2295, fremsættelsen i tidenden sp. 1823).